

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת ערובין, דף נ"ג

"מערת המכפלה, רב ושמואל, חד אמר שני בתים
זה לפנים מזה, וחד אמר בית ועליה על גביו"

מאן דאמר - מי שאמר
גודא - קיר

ח

הסבר: רב ושמואל נחלקו האם מערת המכפלה
נקראת כך משום שיש בה שני בתים כפולים זה
לצד זה או בית ועליה על גביו.

על המפה

כפר עציון

כפר עציון הוא קיבוץ דתי הנמצא בגוש
עציון. הוא הוקם לראשונה ב-1927 אך
ננטש בשל מאורעות תרפ"ט. ב-1935
יושב המקום שנית, ונקרא כפר עציון
על שם שמואל צבי הלוצמן, שמשמעות
שם משפחתו היא "איש העץ". גם הפעם
ננטש היישוב כעבור שנה בשל התנכלויות
הערבים. הקיבוץ נוסד מחדש בשנת 1943
על ידי קבוצת אברהם של תנועת השומר
הדתי, הראשון מבין ארבעה יישובים
שנועדו להגן על ירושלים מדרום.
במלחמת העצמאות תקפו הערבים את
גוש עציון וניתקו אותו מירושלים. הנשים
והילדים פונו מהאזור, והגברים נשארו
ולחמו בגבורה עד לנפילת כפר עציון,
יום לפני הכרזת המדינה. 242 תושבים
נהרגו בקרבות אלה. בשנת 1967 הוקם
כפר עציון מחדש על ידי ילדיהם של
התושבים המקוריים. כיום מונה הקיבוץ
כ-180 משפחות.

קהילת הלומדים תלמוד ישראלי במסגרת 'הורים
ילדים' בכפר עציון (יוחאי כשטר)

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים מ"ט- נ"ה

סוכות תשפ"א | ט"ו בתשרי (27 לספטמבר- 3 לאוקטובר)

חַס סוּכוֹת

דף מ"ט: ערוב חצרות

שלמה המלך ובית דינו גזרו, שאנשים המתגוררים בבתי שיש להם פתח לחצר,
לא יטלטלו חפצים מן החצר אל הבתים ולהפך. אם הם לא היו גוזרים זאת, היה
מוותר לטלטל ביניהם, שהרי הן הבית והן החצר הם רשות היחיד.

מדוע תיקן זאת שלמה המלך? מפני שהחצר דומה קצת לרשות הרבים, ואנשים
יטעו ויחשבו, שכפי שמוותר להוציא חפצים מן הבית אל החצר, כך גם מותר להוציא
חפצים מרשות היחיד לרשות הרבים. כאשר יש בית בודד בחצר, מותר לטלטל מן
הבית אל החצר, מפני שחצר זו משמשת דירים של בית אחד, ואינה דומה לרשות
הרבים. לכן, בחצר שיש בה בתים אחדים תיקן שלמה המלך "ערוב חצרות", ועל
ידי ערוב החצרות כאילו כולם גרים בבית אחד, וכאילו יש בחצר רק בית אחד.

איך עושים ערוב חצרות? אוספים לחם מכל הדירים ומניחים את כל הלחם באחד
הבתים, וכך כאילו כולם גרים באותו בית.

דף נ': "ארבעים לחם"

אדם שהתרחש לו נס, צריך להביא "קורבן תודה" לבית המקדש, כדי להודות לה'
על הנס שעשה עמו.

הוא רשאי לבחור לקורבן בהמה, כבש, איל, עז, עגל או פר. לאחר שחיסת הקורבן
מקריבים חלק ממנו על גבי המזבח, וחלק נוסף אוכלים בירושלים בקדושה ובטהרה.
יחד עם קורבן התודה, מביא בעל הקורבן ארבעים חלות מיוחדות, המכונות
"ארבעים לחם". בדרך זה לומדים, כי אם אדם לקח שמונים חלות ואמר: "אני
רוצה שכל שמונים החלות תהינה קדושות עבור קורבן תודה" - החלות הללו
אינן קדושות ואינן חלק מן הקורבן.

מדוע? מפני שעבור קורבן תודה יש להקדיש ארבעים חלות, ואילו הוא ניסה
להקדיש שמונים חלות, למיכך כל הפעולה שלו בטלה ומבוטלת, ואפילו ארבעים
חלות מתוך השמונים אינן קדושות.

חברותא

★ | מן ההסטוריה

גוש עציון

גוש עציון הוא קבוצה של יישובים יהודים בין בית לחם לחברון, מדרום לירושלים. לאחר שני ניסיונות התיישבות כושלים, הקימה תנועת הקיבוץ הדתי באזור שלושה יישובים: כפר עציון, משואות יצחק ועין צורים, ותנועת השומר הצעיר הקימה את קיבוץ רבדים. כאשר פרצה מלחמת העצמאות, הטילו הערבים מצור על גוש עציון וניתקו את הגישה אליו. המתיישבים לחמו בגבורה וניסו להחזיק מעמד, אולם יום לפני הכרזת הקמת המדינה נפל כפר עציון, וכל מגיניו נהרגו. שלושת הקיבוצים האחרים נכנעו, תושביהם נלקחו בשבי והיישובים נהרסו. גוש עציון הוקם מחדש אחרי מלחמת ששת הימים, כאשר חזר השטח לשליטת ישראל.

(Wikipedia, רפאל יניגר) עץ האלון ההיסטורי (האלון הבודד) במרכז גוש עציון, ליד אלון שבות. העץ מזוהה מאוד עם גוש עציון ואף מופיע בסמל המועצה האזורית

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער:

יוני הוא נער בן 16, שעובד מדי פעם בחופשים ובעבודות מזדמנות וחוסך לעצמו כסף, כדי להקל על ההורים. לקראת חג סוכות החליט דני שהוא רוצה לקנות אצל סוחר מיוחד סט מהודר מאוד של ארבעת המינים במחיר גבוה מאוד של מאות שקלים. הדבר הזה עורר דיון משפחתי סוער.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה טענו שלמרות שזה כסף שלו, הרי שזה לא נכון ולא ראוי להוציא כל כך הרבה כסף על ארבעת המינים, במיוחד שהמצב הכלכלי במשפחה לא טוב. בהחלט אפשר להשיג סט מהודר במחיר הרבה יותר נמוך.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שזה בסופו של דבר כסף של יוני שהוא הרוויח בעבודתו, וזכותו לעשות איתו מה שהוא רוצה. אם חשוב לו להוציא כל כך הרבה כסף על סט ארבעת המינים זה עניין שלו.

...ואיך? דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתפללתם עליה אתם מוזמנים לשאת אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

דפנות הסוכה

הסוכה מורכבת מדפנות ומסכך. על מנת שהסוכה תהיה כשרה, צריכות להיות לה לפחות שלוש דפנות. את הדפנות אפשר לעשות מכל חומר שרוצים, אבל עליהן להיות חזקות מספיק כדי לעמוד ברוח מצויה.

מי אני? |

- נולדתי בגרמניה ב-1923 ועליתי ארצה ב-1933.
- הייתי לוחם ומפקד באצ"ל ובפלמ"ח, והייתי מפקד גוש עציון מטעם הפלמ"ח.
- הובלתי שיירה של 35 לוחמים בניסיון להגיש עזרה לגוש עציון הנצור, אך לא זכינו להגיע לשם.
- על שמי נקרא "מבצע דני" לכיבוש לוד ורמלה.

בט ז.ל.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934		2883	2448	2448		2238	1948	0
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק 2-ה'	הלל הזקן	הקמת ביהמ"ק 2-ה'	-422 חורבן ביהמ"ק 1-ה' ו-1 גלות בבל	חוכמת 1-ה' ביהמ"ק	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 ברית העולם
מספרים מעברית ומאות															
לוח (מקומות)															

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

לגאט שום גאטאג'ע
י"ט זאל קום געלעבט שטעט זעלבסט
י"ט, שטעט פארט, י"ט, שטעט זעלבסט

- התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
- 1 מה האירוע שביצור ומתי הוא התרחש?
  - 2 איך קראו למחלקה הזו ומי פיקד עליה?
  - 3 לאן היו מיועדות פניהם של הלוחמים?

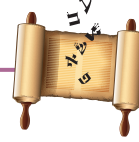

י"ט, שטעט זעלבסט

מי אנחנו?

- א. יצאנו בה' שבט תש"ח, הלילה שבין ה-15-16 לינואר 1948 להגיש תגבורת ללוחמים בגוש עציון.
- ב. בתחילה היינו 40, אולם חמישה נאלצו לחזור ונשארו 35.
- ג. במהלך הדרך התגלינו והותקפנו בידי ערבים, ונלחמנו בגבורה עד הסוף.
- ד. אנחנו קבורים בהר הרצל בירושלים.

5780 ה'תש"פ	5778 ה'תשע"ח	5727 ה'תשכ"ז	5708 ה'תש"ח	5707 ה'תש"ז	5699 ה'תרצ"ט	5657 ה'תר"ץ	5323 ה'רמ"ח	5260 ה'ת"ש	5258 ה'תש"ח	4900 ה'רמ"ב	4800 רש"י	4650 רבי טעדיה גאון	4260 ימי הביניים תקופת הראשונים
2019 שנת סיום הש"ס ללומדי הדף היומי	2017 70 שנה למדינה	1969 הרב אריה לזין	1948 הקמת מלחמת ששת הימים	1947 העצמאות	1939 שוואה	1897 הרצל	רבי יוסף קארו	1500 העת החדשה	1492 גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי טעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

חג הסוכות מכונה גם "חג האסיף", שכן בימים אלו עמלים החקלאים באיסוף התבואה שקצרו בימי הקיץ, ובהכנסתה למחסנים רגע לפני שהחורף בא ושוטף את כולה. מלאכת האיסוף היא מלאכה סייזיפית ופחות מלהיבה ממלאכת הקצירה והזריעה. הזריעה מלאה בתקווה ובציפייה לתבואה החדשה, הקצירה מלאה בהתרגשות על הגידולים החדשים, אך האיסוף אין בו התחדשות, ולמרות זאת הוא השלב החשוב ביותר, שאם לא כן - כל התבואה שנקצרה בעמל רב תיעלם או תיהרס. כמו בעולם הטבע - כך בעולם הרוח - אחרי רוממות הנפש של הימים הנוראים הממלאים את האדם בשאיפות, תקוות ותנועות של תשובה ושינוי, מגיע חג האסיף שדורש מן האדם לקחת את הכוחות הללו, לאסוף ולשמר אותם היטב, ומתוך כך הם יוכלו להמשיך ולהאיר לו גם בימי החורף הסגריריים, הקרבים ובאים.

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים נ"א-נ"ה

דף נ"א: ערוב תחומין באמירה

ניתן לעשות ערוב תחומין על ידי הנחת דבר מאכל מחוץ לעיר ואמירה: "כאן תהא שביתתי". על ידי כך מותר לבעל הערוב להלך אלפים אמה נוספות מן המקום בו נעשה הערוב, מפני שבהנחת המאכל הוא קבע ש"מקומו" בשבת הוא במקום בו מונח המאכל. גם למדנו, כי בעל הערוב יכול לצאת מחוץ לעיר ולשהות במקום הערוב בשעת כניסת השבת עד צאת הכוכבים, ועל ידי כך הוא גורם שהמקום בו הוא עומד בכניסת השבת נחשב "מקומו". בדרך זה לומדים, על "ערוב" שנעשה באמירה בלבד. אדם ההולך בדרך יכול לומר "שביתתי במקום פלוני", למשל, "שביתתי בתוך הצריף הירוק שנמצא שם", ובתנאי שהוא יכול להגיע אל הצריף עוד לפני שבת. כך הוא גורם ששבשבת מותר לו להלך אלפים אמה מן הצריף.

דף נ"ב: טיול בערב שבת

מה יעשה אדם שביום שישי אחר הצהריים הלך לטייל מחוץ לעיר, ולפתע הבחין כי שקעה השמש והשבת נכנסה? ובכן, עליו לבדוק בדיוק היכן הוא נמצא. אם הוא עדין במרחק של פחות מאלפים אמה מן העיר ממנה יצא לטייל - הוא רשאי להיכנס בחצרה אל העיר, שהרי לא יצא מתחום השבת של העיר, ונחשב כמי שלא יצא מהעיר כלל. אבל אם הוא טייל למרחק רב ויצא לגמרי מ"תחום שבת", עליו להישאר כל השבת מחוץ לעיר, מפני שהוא כבר איננו שייך לעיר, אלא "מקומו" הוא במקום בו הוא נמצא בכניסת השבת, וממנו מותר לו להלך אלפים אמה בלבד.

דף נ"ג: מערת המכפלה

בפרשת חיי שרה מסופר, כי אברהם אבינו קבר את שרה אמונו ב"מערת המכפלה". המערה נקראת כך מלשון כפל: רב אומר, כי במערת המכפלה יש שתי קומות, לכן היא מכונה "מכפלה" על שם הקומה הכפולה. שמואל אומר, כי מערת המכפלה קרויה על שם שנקברו בה זוגות רבים. אדם הראשון וחוה אשתו. אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה.

דף נ"ד: פוח התורה

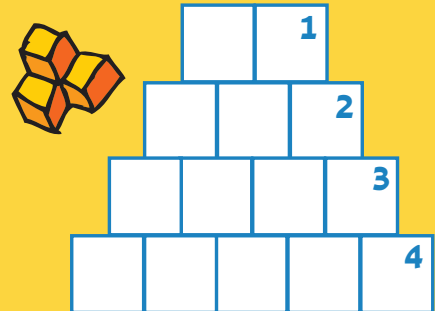
אמר רבי יהושע בן לוי: יהודי ההולך בדרך לבד, בלא מלווה, ילמד תורה ויהרי זה כאילו שיש לו מלווה, כפי שאמר שלמה המלך במשלי שהתורה היא "לחית חן". "לחית" מלשון לווי, שהיא מלווה את האדם. גם מי שראשו כואב, יעסוק בלימוד התורה, שפכוחה לרפא את כאב הראש. התלמוד מצטט פסוקים שונים מהם לומדים שהתורה הקדושה מרפאת את כל הגוף.

רב יהודה בר חייא אומר, כי התורה טובה יותר מכל התרופות, כי בכל תרופה יש גם סכנה - היא מרפאת את המחלה אך עלולה לגרום לתופעות לוואי אחרות. אולם התורה לעולם אינה עושה אלא טוב.

דף נ"ה: ריבוע העיר

מהו "ריבוע העיר"? סביב כל עיר יש "תחום שבת" של אלפים אמה, שהנמצא בעיר רשאי לצאת מן העיר למרחק אלפים אמה. כדי למדוד אלפים אמה מקצה העיר, צריך לדעת היכן הקצה של העיר. אם העיר בנויה בצורה מרובעת, ארבעה צדדים שווים, יודעים בדיוק היכן קצה העיר. אולם, מה עושים כאשר הבתים שבקצה העיר אינם בנויים בשורה אחת? הגמרא אומרת, כי הבית הרחוק ביותר הוא הקובע את שטח העיר לענין תחום שבת. ולכן, בכל צד של העיר בודקים היכן הבית הרחוק ביותר, וקובעים את שטח העיר שפאותו צד לפי הבית הרחוק.

חידת פירמידה

1. אחד מבני נח.
2. עושים בו עירוב חצרות.
3. איש צבא.
4. קבוצת משבחות.

(שמואל א' ט"ז: ט"ז, ט"ח: ט"ז)

שאלות השבוע

1. לאיזה קורבן צריך לצורך חלות?
2. מאיזה בית בעיר מודדים את תחום השבת?
3. מי קבור במערת המכפלה?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מסי העולן עליו אתם עונים.* בפיקוח ראה חשבון

תלמוד ישראלי

בחסות חברת MEDISON
Talmudisraeli@Medison.co.il
טל: 03-9256508 פקס: 03-9250225

מיסד ועורך: מאיר יעקבסון
מנהל חינוכי ועורך: אבי רט
יו"ר חבר הנאמנים: ר"ח חיים פריילימן

